

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/41/2014
Identifikačné číslo spisu:	5907010490
Dátum vydania rozhodnutia:	11.12.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:5907010490.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného Z. Y. pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. a iné prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 11. decembra 2014 v Bratislave dovolanie obvineného Z. Y., podané prostredníctvom splnomocnenej obhajkyne JUDr. Kristíny Mitrovej Polkovej, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 3. februára 2011, sp. zn. 3 To 132/2010 a podľa § 382a, § 386 ods. 1, 2 a § 388 ods. 1 Tr. por. rozhodol

rozhodol:

Uznesením Krajského súdu v Žiline z 3. februára 2011, sp. zn. 3 To 132/2010 a v konaní, ktoré mu predchádzalo, z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/, d/ Tr. por.

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach §§ 295 ods. 3 a 326 ods. 1 písm. b/ Tr. por.

v neprospech obvineného Z. Y..

Napadnuté uznesenie s a z r u š u j e.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené uznesenie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajskému súdu v Žiline s a p r i k a z u j e, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Ružomberok rozsudkom z 12. júla 2010, sp. zn. 1 T 171/2007, uznal obvineného Z. Y. za vinného z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 16. septembra 2007 o 12.05 hod. po tom, čo bol v trestnej veci vedenej na OR PZ ÚJaKP v Ružomberku pod sp. zn. ČVS: ORP-104/OdV-RK-2007 sudkyňou Okresného súdu Ružomberok podľa § 82 ods. 2 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 71 ods. 2 písm. a/ Tr. por. vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 0Tp/21/2007, ktoré mu bolo vyhlásené aj doručené, počas eskorty, ktorú vykonávali policajti OO PZ npráp. I. S. a stržm. S. U. z budovy Okresného súdu Ružomberok na ulici Dončovej na OO PZ Ružomberok, po vyjdení z budovy a pri otváraní dvier a nastupovaní do služobného motorového vozidla Škoda Fabia, ev. č. V s nápisom „POLÍCIA“ sa Z. Y. vyšmykol policajtom a utiekol cez cestu na druhú stranu ulice Dončovej, kde vběhol do príľahlého dvora, pričom po úteku bol okamžite prenasledovaný, za dvorom bol dobehnúť policajti a za použitia hmatov a chvatov sebaobrany bol na úteku chytený.

Okresný súd Ružomberok (ďalej len okresný súd) ho za to odsúdil podľa § 348 ods. 2 Tr. zák. za použitia § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák., § 37 písm. m/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 28 (dvadsaťosem) mesiacov nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. súd obvineného Z. Y. zaradil pre výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Okresný súd zároveň napadnutým rozsudkom oslobodil Z. Y. spod obžaloby, ktorou mu bolo kladené za vinu, že dňa 31. marca 2007 po tom, čo o 02.09 hod. oznámila na linku č. 158 OR PZ v Ružomberku nezistená osoba, že v bare Hotela Kultúra v Ružomberku sa muž oblečený v maskáčovom oblečení vyhráža ľuďom pištoľou, boli o 02.15 hod. vyslané do uvedeného baru hliadky OO PZ Ružomberok v zložení npráp. Bc. K. G., nar. XX. Z. XXXX, stržm. K. P., nar. XX. M. XXXX, stržm. M. G., nar. XX. J. XXXX a stržm. K. E., nar. XX. O. XXXX, oblečení v služobných uniformách, ktorí po príchode do baru plného hostí, v ktorom hrala hlučne hudba a po zistení, že muž v maskáčovom oblečení je Z. Y. nachádzajúci sa na parkete v prítomnosti viacerých hostí, prišli k nemu a stržm. M. G. ho oslovil a vyzval "dobrý deň, polícia, chceme sa Vás niečo spýtať, podťe s nami", pričom ho chytil za ruku, na čo Z. Y. vykročil dopredu akoby chcel výzvu rešpektovať, no vzápätí sa vytrhol a keď ho chytil za druhú ruku aj stržm. K. E., obidvom sa vytrhol a keď ho nikto nedržal, vytiahol z maskáčovej bundy strieborný revolver s hnedou drevenou rukoväťou, s nápisom ALFA PROJ CZECH REPUBLIK, model 640, v ktorom sa v tom čase nachádzali 3 ks nevystrelených nábojníč a to dve so strelou z červeného kovu a jedna so strelou z olova, ktorý držal vo výške svojej hlavy a hlavňou mieril na npráp. Bc. K. G. v úmysle zabrániť členom hliadky vykonať voči nemu zákrok, preto stržm. M. G. a stržm. K. E. použili voči nemu hmaty a chvaty sebaobrany a keď ho bezpečne držali a fixovali ostatní policajti, npráp. G. mu vytiahol z pravej ruky revolver, ktorý silno zvieral a vyviedli ho z Hotela Kultúra za účelom jeho predvedenia na OO PZ v Ružomberku, čím sa mal dopustiť zločinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. a prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., pretože skutok nie je trestným činom.

Proti rozsudku okresného súdu podali včas odvolanie obvinený Z. Y. a v jeho neprospech i prokurátor Okresnej prokuratúry v Ružomberku.

Krajský súd v Žiline na podklade podaných odvolaní uznesením z 3. februára 2011, sp. zn. 3 To 132/2010, podľa § 321 ods. 1 písm. b/, d/, e/, ods. 3 Tr. por. zrušil rozsudok Okresného súdu Ružomberok z 12. júla 2010, sp. zn. 1 T 171/2007, vo výroku o treste a vo výroku o oslobodení obvineného Z. Y. a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal obvinený Z. Y. prostredníctvom splnomocnenej obhajkyne JUDr. Kristíny Mitrovej Polkovej dovolanie, ktoré oprel o dovolacie dôvody uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. b/, c/, d/ Tr. por.

V písomných dôvodoch dovolania obvinený Z. Y. uviedol, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por. bol v jeho trestnej veci naplnený tým, že sudcovia krajského súdu rozhodujúci v jeho trestnej veci o odvolaní neboli určení v súlade s rozvrhom práce Krajského súdu v Žiline na rok 2010, ale administratívnym rozhodnutím predsedu súdu bez právneho podkladu. Tieto skutočnosti následne

dovolať v texte dovolania bližšie konkretizoval.

Naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, d/ Tr. por. videl dovolať v tom, že krajský súd o jeho odvolaní meritórne rozhodol na neverejnom zasadnutí, čo síce z výroku tohto uznesenia nevyplýva, no je to zrejmé z odôvodnenia tohto uznesenia, kde krajský súd konštatuje, že odvolanie obvineného Z. Y. nie je dôvodné. Aj tieto skutočnosti dovolať v texte dovolania ďalej podrobne špecifikuje a zároveň poukazuje na konkrétne články Ústavy Slovenskej republiky, ako aj ustanovenia Trestného poriadku, ktoré boli týmto postupom krajského súdu porušené.

Na záver dovolať poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. júla 2011, sp. zn. IV. ÚS 327/2011, ktorým tento súd odmietol jeho sťažnosť pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky s poukazom na princíp subsidiarity, kde z odôvodnenia tohto uznesenia vyplynulo, že vzhľadom na uvedené chyby konania má obvinený Z. Y. podať dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej už len najvyšší súd) ako súd dovolací na neverejnom zasadnutí konanom 29. novembra 2011 v Bratislave dovolanie obvineného Z. Y. uznesením, sp. zn. 5 Tdo 59/2011, podľa § 382 písm. f/ Tr. por. odmietol.

Rozhodnutie zdôvodnil v podstate tým, že obvinený Z. Y. dovolaním napadol rozhodnutie, ktoré nie je konečným rozhodnutím, resp. nie je rozhodnutím vo veci samej. Prípustnosť dovolania proti takémuto rozhodnutiu nevyplývala z ustanovenia § 368 ods. 2 Tr. por., ani z iných ustanovení Trestného poriadku.

V odôvodnení zároveň poukázal na zmenu Trestného poriadku, ktorá odrážala dovtedy ustálenú rozhodovaciu prax trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, podľa ktorej by odporovalo logickým zámerom zákona (Trestného poriadku), ak by mimoriadnym opravným prostriedkom - dovolaním - bolo prípustné napadnúť aj iné rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie nie vo veci samej, teda tie, ktorými bolo rozhodnuté len o parciálnych otázkach, resp. o otázkach nadväzujúcich na meritórne rozhodnutie. Bolo by nelogické osobitný štatút dovolania narúšať aj možnosťou napadnúť tiež parciálne rozhodnutia, ktorých zákonnosť a dôvodnosť (aplikácia) je posudzovaná napokon v celkovom kontexte pri rozhodovaní in meritum. Pripustenie možnosti určitej parciálnosti dovolania by napokon so sebou prinieslo aj nezodpovedné predlžovanie trestného stíhania, čo odporuje aj tendencii Trestného poriadku (ako vyplýva aj z rôznych lehôt) trestné veci prerokovať a rozhodnúť v primeranej lehote (§ 2 ods. 6, ods. 7 Tr. por.).

Dňa 2. marca 2012 obvinený Z. Y. napadol vyššie citované uznesenie najvyššieho súdu ústavnou sťažnosťou, na podklade ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej už len ústavný súd) nálezom z 28. januára 2014, sp. zn. II. ÚS 177/2012 rozhodol, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2011, sp. zn. 5 Tdo 59/2011 boli porušené základné práva Z. Y. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na verejné prerokovanie vecí podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na obhajobu v trestnom konaní podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na verejné prejednanie vecí podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na obhajobu v trestnom konaní podľa čl. 6 ods. 3 písm. c/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd zároveň napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

Podstatné dôvody ústavný súd zhrnul predovšetkým v bodoch 16. až 25. nálezu takto:

16. Podstata námietok sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu spočíva v tom, že najvyšší súd odmietol jeho dovolanie proti uzneseniu krajského súdu bez toho, aby odstránil tvrdenú vadu konania krajského súdu v podobe (ne)rozhodnutia o časti odvolania sťažovateľa na neverejnom zasadnutí. Ústavný súd preto preskúma tak otázku, či je odmietnutie dovolania najvyšším súdom

výsledkom ústavne akceptovateľného postupu, ako aj otázku, či v konaní krajského súdu k namietanej vade mohlo dôjsť.

17. Ustanovenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej tiež ústavy) zaručuje každému právo domáhať sa ochrany svojho práva zákonom ustanoveným postupom. Súčasťou uvedeného základného práva je podľa judikatúry ústavného súdu aj právo na podanie opravného prostriedku, pokiaľ je podľa príslušných zákonných procesných predpisov prípustné (porovnaj II. ÚS 92/07). Ústavný súd v tomto náleze uviedol, že „ak účastník konania (v trestnom konaní strana, pozn.) splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie súdnej ochrany v mimoriadnom opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v ktorom sa preukáže existencia dôvodu na jej poskytnutie“. Poskytnutie ochrany v dovolacom konaní však predpokladá, že najvyšší súd správne vyloží a aplikuje ustanovenia o jeho prípustnosti, pretože len ústavne konformný výklad a aplikácia týchto ustanovení otvára dvere k ústavne konformnému výkladu a aplikácii dovolacích dôvodov. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd pri preskúvaní rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní posúdi nielen to, ako dovolací súd aplikoval ustanovenia zákona o dovolacích dôvodoch, ale aj to, či ústavne konformne aplikoval ustanovenia o prípustnosti dovolania. Ak najvyšší súd odmietol dovolanie obvineného, hoci správne ho pri ústavne konformnom výklade mal považovať za prípustné, porušil tým právo obvineného na súdnu ochranu.

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam v trestnom konaní sú upravené v § 368 Trestného poriadku. Citované ustanovenie bolo práve v období medzi vydaním uznesenia krajského súdu a podaním dovolania na jednej strane a rozhodnutím dovolacieho súdu podstatne zmenené. Kým znenie odseku 1 tohto paragrafu pred 1. septembrom 2011 pripúšťalo dovolanie proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, v znení účinnom od 1. septembra 2011 došlo k doplneniu odseku 2, ktorý presne vymenúva rozhodnutia, proti ktorým je dovolanie prípustné. Takým rozhodnutím sa rozumie predovšetkým rozsudok, ako aj rozhodnutie (bez rozlíšenia jeho formy), ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok proti nemu [§ 368 ods. 2 písm. a/ a h/ Trestného poriadku v znení účinnom od 1. septembra 2011]. Ustanovenie § 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku oprávňovalo obvineného na podanie dovolania proti takému výroku, ktorý sa ho bezprostredne týka. Je zjavné, že výrok zamietajúci odvolanie obvineného proti odsudzujúcemu rozsudku sa obvineného bezprostredne týka. Prerokúvaná vec je komplikovaná tým, že výrok, ktorého preskúmania sa vlastne sťažovateľ v dovolacom konaní domáhal, v napadnutom uznesení krajského súdu výslovne obsiahnutý nebol. Ustanovenie § 369 ods. 3 Trestného poriadku však v takom prípade oprávňovalo obvineného na podanie dovolania aj preto, že taký výrok nebol urobený. Je teda zrejmé, že ak - ako tvrdí sťažovateľ - uznesenie krajského súdu malo obsahovať osobitný výrok o zamietnutí jeho odvolania vo vzťahu k výroku o vine, bol sťažovateľ v zmysle posledne citovaného zákonného ustanovenia oprávnený podať proti absencii takého výroku dovolanie. Treba preto preskúmať, či by dovolanie malo byť prípustné, ak by uznesenie krajského súdu obsahovalo takýto osobitný výrok, a či ho obsahovať malo, teda či mal byť urobený. Najvyšší súd v prerokúvanej veci uzavrel, že uznesenie krajského súdu takýto výrok obsahovať nemalo a že proti takémuto (neexistujúcemu) výroku nie je prípustné dovolanie. Tento názor sa stal konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu a vyústil až do toho, že trestné kolégium najvyššieho súdu 26. novembra 2013 pod sp. zn. Tpj 45/2013 schválilo, aby bolo v úradnej zbierke publikované uznesenie sp. zn. 2 Tdo 8/2013 z 30. apríla 2013. Časť odôvodnenia tohto uznesenia bola vybratá a schválená ako právna veta v tomto znení: „Ak odvolací súd zruší napadnutý rozsudok len vo výroku o treste a len v tomto rozsahu vráti vec súdu prvého stupňa, čím výrok o vine nadobudne právoplatnosť, dovolanie nemožno podať len proti výroku o vine, keďže vo veci existuje stav neukončeného trestného stíhania. V takom prípade treba vyčkať na rozhodnutie o treste. Lehota na podanie dovolania potom aj vo vzťahu k výroku o vine plyní od doručenia rozhodnutia, ktorým bolo rozhodnuté o uložení trestu alebo bolo upustené od potrestania.“

18. Rozhodovanie o vine a treste za trestné činy (trestná justícia) patrí k jednej z oblastí, ktoré ústava výslovne vyhradzuje súdom (čl. 50 ods. 1 ústavy). Táto výhrada tvorí logickú jednotu s ďalšími ustanoveniami ústavy, a to výslovnou požiadavkou, aby trestné činy a postihy za ne boli ustanovené len zákonom (čl. 49 ústavy), a výslovnou viazanosťou súdov len zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Vzájomné pôsobenie týchto troch ustanovení zabezpečuje striktnú legalitu výkonu trestnej justície.

Všetky tieto ustanovenia sú zároveň v hodnotovej zhode s ďalším, a to prezumpciou neviny (čl. 50 ods. 2 ústavy). Zakotvením ústavnej zásady prezumpcie neviny, ktorú možno vyvrátiť len právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu (čl. 50 ods. 1 ústavy) vydaným len na základe zákona (čl. 49 a čl. 144 ods. 1 ústavy), dal ústavodarca zreteľne najavo, že obvinenie z trestného činu považuje za mimoriadne citlivý a závažný zásah do právneho postavenia slobodného človeka v demokratickom právnom štáte. Podľa názoru ústavného súdu je podstatné, že ústava viaže vyvrátenie prezumpcie neviny výlučne na právoplatné vyslovenie viny, nie na právoplatné uloženie trestu. V tomto zmysle treba pojem „odsudzujúci rozsudok“ v čl. 50 ods. 2 ústavy vykladať ako „rozsudok vyslovujúci vinu obvineného“, nie ako „rozsudok ukladajúci trest“. Už vyslovenie viny, nie až uloženie trestu, je tak z ústavného hľadiska postačujúce na vyvrátenie prezumpcie neviny, t. j. na závažný zásah do právneho postavenia obvineného (odsúdeného). Z hľadiska posúdenia závažnosti tohto zásahu nie je podstatné, či zákonná úprava skutočne viaže určité právne následky na vyslovenie viny alebo až uloženie trestu. Ústavnému súdu v tomto smere neunikla bohatá judikatúra všeobecných súdov k ustanoveniu § 165 ods. 1 a § 10 ods. 14 (aktuálneho) Trestného poriadku (a zodpovedajúcim ustanoveniam predchádzajúceho Trestného poriadku), ktorá sa snaží prekonávať hmotnoprávne a trestno-procesné dôsledky toho, keď je výrok o vine vyslovený bez toho, aby bolo zároveň v zmysle § 165 ods. 1 Trestného poriadku rozhodnuté o treste alebo upustení od potrestania (porovnaj najmä R 18/1975 a R 35/1992). Táto judikatúra sa však dotýka predovšetkým procesno-technických aspektov trestného konania (otázka, či je trestné konanie ukončené, resp. či ho možno zastaviť po právoplatnosti výroku o vine). Ústavný súd totiž postrehol, že v dostupnej komentárovej literatúre (porovnaj napr. Samaš, O., Stiffel, H., Toman, P. Trestný zákon. Stručný komentár. Bratislava: IURA EDITION, 2006, s. 93 a 94; Šámal, P., Púry, F., Rizman, S. Trestní zákon. 6. vydání. Praha: C. H. BECK, 2004, s. 289 a nasl.) nie je napríklad vyjadrená jednoznačná odpoveď na otázku, či sa takto právoplatný výrok o vine má alebo nemá považovať za základ „odsúdenia“ na účely posúdenia recidívy ako priťažujúcej okolnosti [porovnaj § 37 písm. m/ Trestného zákona], a teda či môže mať takýto výrok negatívny vplyv na právne postavenie obvineného v prípadných iných trestných konaniach. V tomto smere je však podstatný záver vyslovený v judikatúre (porovnaj R 14/1982, ako aj cit. Tpj 45/2013), podľa ktorého výrok prvostupňového rozsudku o vine nadobúda právoplatnosť a zakladá pre ďalšie konanie prekážku veci rozsúdenej, ak v odvolacom konaní boli zrušené len výroky o treste, ochrannom opatrení a náhrade škody, resp. ďalšie nadväzujúce výroky, no nie samotný výrok o vine. Či už sa má právoplatný výrok o vine považovať za dostačujúcu podmienku recidívy, alebo nie, nemožno ani v iných súvislostiach prehliadať ústavnoprávny význam a účinok právoplatného výroku o vine. Definície pojmu „odsudzujúci“ v § 165 ods. 1 Trestného poriadku a na to nadväzujúce právne technikálie v podobe prípadných fikcií neodsúdenia nemenia nič na tom, že len čo nadobudol výrok o vine právoplatnosť, je tým právoplatne a s účinkami rei iudicatae vyriešené, že bol spáchaný určitý trestný čin a kto ho spáchal, teda že ho spáchal práve obvinený (odsúdený). Podľa názoru ústavného súdu predstavuje verejné a právoplatné vyhlásenie určitej osoby za „páchateľa trestného činu“, t. j. niekoho, kto prestúpil Trestný zákon, bez ohľadu na závažnosť tohto prestúpenia, a s tým spojené vyvrátenie ústavnej prezumpcie neviny, nielen morálny biľag, ale dôsledky tohto morálneho biľagu, ktoré so sebou označenie za „zločínca“ nesie, negatívne vplyvajú aj na dôstojnosť obvineného a jeho česť, ktorých ochrana je tiež ústavne zaručeným právom (čl. 12 ods. 1 a čl. 19 ods. 1 ústavy). Tieto dôsledky sú pritom rovnaké tak pre obvinených, ktorým bol súčasne právoplatným vyslovením viny aj právoplatne vymeraný trest, ak pre tých obvinených, u ktorých je právoplatný výrok o vine len podkladom pre ďalšie súdne konanie o vymeranie trestu, ktoré je verejné (čl. 48 ods. 2 ústavy), a pre nový rozsudok, ktorý sa taktiež vyhlasuje verejne (čl. 142 ods. 3 ústavy). Ak teda konanie o treste nasleduje po právoplatnosti výroku o vine, napríklad preto, že súd rozhodujúci o opravnom prostriedku zrušil len výroky o treste, je obvinený po celý čas tohto konania pred štátom (verejnou mocou), ale aj pred verejnosťou považovaný za vinného, ktorého jedinou úlohou je prijať trest, ktorý mu spoločnosť vymeria. Z ústavného hľadiska niet medzi oboma skupinami obvinených rozdielu čo do účinkov právoplatného vyvrátenia prezumpcie neviny. Podobne v občianskom súdnom konaní je súd podľa § 135 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku viazaný rozhodnutím o tom, že určité konanie je trestným činom a kto ho spáchal. Súd tak v tomto prípade vychádza v zásade len z výroku o vine [porovnaj podobne R 22/1979, časť 2 písm. b/] a je irelevantné, či a aký trest bol za dané konanie páchatelovi uložený. Prebiehajúce (ešte neukončené) trestné konanie tak nie je jediným fórom, na ktorom je páchatel povinný znášať následky už vyvrátenej prezumpcie neviny. Naopak, tieto následky je

povinný znášať aj navonok, a to navyše s nemožnosťou dokazovať opak (vyriešením tejto prejudiciálnej otázky trestným súdom je civilný súd v zásade bezvýhradne viazaný).

19. Tieto následky samy osebe, samozrejme, ústavne problematické nie sú. Je totiž potrebné vychádzať z toho, že čl. 50 ods. 2 ústavy viaže vyvrátenie prezumpcie neviny v konečnom dôsledku na právoplatný rozsudok, z čoho je zrejmé, že ide o logický a ústavou predpokladaný následok právoplatnosti, a ani ústava v žiadnom svojom ustanovení nevyžaduje, aby právoplatné odsúdenie bolo možné zvrátiť mimoriadnym opravným prostriedkom (hoci s nimi na druhej strane počíta, porovnaj čl. 50 ods. 5 ústavy). V zásade je tak prenechané úvahe zákonodarcu, či pripustí a ako upraví mimoriadne opravné prostriedky proti takýmto rozhodnutiam. Ak však zákonodarca takúto úpravu prijme a ak je následne v dôsledku nejasnosti potrebné vykladať normy v nej obsiahnuté, vyžadujú si všetky skôr spomenuté ústavnoprávne súvislosti vyvrátenia prezumpcie neviny formou právoplatného rozsudku o vine, aby všeobecné súdy aj ústavný súd pristupovali k výkladu takých noriem mimoriadne citlivo a umožnili dostupné mimoriadne opravné prostriedky obvinenému využiť takým spôsobom, aby boli prípadné následky spojené s nesprávnosťou rozsudku o vine, ktorá by sa zistila v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku, čo najmenšie a čo najskôr a najúčinnšie eliminované. Najmä to znamená, že nemožno pristupovať odlišne k takému obvinenému, voči ktorému bola „len“ právoplatne vyslovená vina, no o treste ešte právoplatne rozhodnuté nebolo, v porovnaní s takým obvineným, ktorému bol súčasne aj vymeraný trest. Inak povedané, nie je z hľadiska čl. 50 ods. 2 ústavy problematické, ak by zákonodarca nedal stranám trestného konania k dispozícii mimoriadny opravný prostriedok na preskúmanie právoplatného odsudzujúceho rozsudku, ktorý vyvracia výrok o vine. Ak však zákonodarca takýto opravný prostriedok upraví, nemôže takáto úprava rozlišovať prístup k tomuto opravnému prostriedku len v závislosti od toho, či v zhodnom časovom okamihu odvolací súd právoplatne rozhodol aj vo výroku o treste alebo či takýto výrok v dôsledku kasácie prvostupňového rozsudku odložil. Obvinený totiž nemá praktickú možnosť ovplyvniť spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu (kasačné v. reformačné), ktoré je vedené prakticky voľnou úvahou odvolacieho súdu o vhodnosti toho či onoho rozhodnutia. Podľa názoru ústavného súdu výklad najvyššieho súdu týkajúci sa prípustnosti dovolania proti (samostatne právoplatnému) výroku o vine tieto súvislosti nezohľadnil, v dôsledku čoho nie je ústavne konformný.

20. Ustanovenie § 368 ods. 1 Trestného poriadku v znení pred 1. septembrom 2011 pripúšťalo dovolanie proti rozhodnutiu, ktorým bola „vec právoplatne skončená“, tento pojem však bližšie nedefinovalo. Zaujímavé je, že citované ustanovenie nepoužívalo pojem „skončené trestné stíhanie“, ktorý má svoju zákonnú definíciu (§ 10 ods. 16), ale pojem „vec“, ktorý ju nemá; rovnako je zaujímavé, že citované ustanovenie nehovorilo ani o „trestnej veci“, čo je pojem používaný v justičnej praxi pre samostatné konanie o určitom ucelenom návrhu (obžalobe) alebo otázke proti určitej osobe (obvinenému; porovnaj aj slová „v trestnej veci obvineného...“ v záhlaví uznesenia najvyššieho súdu). Najvyšší súd v ním citovanom uznesení sp. zn. 3 Tdo 5/2006 zo 14. júna 2006 (neskôr uverejnenom ako R 19/2007) vyslovil, že takým rozhodnutím sa okrem iného rozumie „rozsudok..., ktorým bol obvinený uznaný za vinného a bol mu uložený trest, resp. ochranné opatrenie alebo bolo upustené od potrestania“, ako aj rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok (odvolanie) proti takémuto rozsudku. Z toho je zrejmé, že najvyšší súd interpretoval tento pojem zužujúco, v podstate zhodne s názorom zastávaným v napadnutom uznesení sp. zn. 5 Tdo 29/2011, a z takto zužujúcej interpretácie najvyšší súd pokračoval aj v citovanom judikáte Tpj 45/2013, ktorý sa však týka iného právneho stavu (pozri nasledujúci bod), no ktorý si za svoj základ vzal v podstate pojem „skončené trestné stíhanie“. Táto názorová línia najvyššieho súdu však už v judikatúre ústavného súdu nebola bezvýhradne akceptovaná. Najmä v náleze č. k. II. ÚS 284/2011-25 ústavný súd vyjadril pochybnosti, či ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. augusta 2011 skutočne nepripúšťajú dovolanie proti uzneseniam vo veci obnovy konania. Ani v prerokúvanej veci niet dôvodu upustiť od pochybností o ústavnosti zužujúceho výkladu ustanovení § 368 ods. 1 a 2 Trestného poriadku najvyšším súdom. Vzhľadom na ústavnoprávny rozmer výroku o vine a jeho dôsledky, ktoré už ústavný súd rozviedol v bodoch 18 a 19 tohto nálezu, tak nemožno akceptovať názor, že rozhodnutím, ktorým bola „vec právoplatne skončená“, musí byť len rozsudok (uznesenie), ktoré vec uzatvára vo všetkých bodoch a z časového hľadiska. Podľa názoru ústavného súdu preto treba pojem

„vec“ vykladať ako „časť konania, o ktorej sa má urobiť samostatný výrok“, teda napríklad aj otázka viny, ktorá je vždy predmetom samostatného výroku (§ 284 ods. 1 v spojení s § 163 ods. 3 Trestného poriadku). Rozhodnutie o vine tak nie je „parciálnou otázkou“, ako o nej hovorí najvyšší súd, ale naopak, kľúčovou otázkou a zmyslom celého trestného konania - kým výrok o vine môže existovať a byť právoplatný samostatne (porovnaj už citované R 14/1982, ale celkom zjavne aj Tpj 45/2013 a tu prerokúvanú vec), bez výroku o vine nemôžu existovať žiadne ďalšie výroky (o treste, ochrannom opatrení a pod.).

21. Ešte jednoznačnejšie podľa názoru ústavného súdu vyznie nesprávnosť právneho názoru najvyššieho súdu pri konfrontácii s ustanovením § 368 ods. 1 a 2 Trestného poriadku v znení účinnom od 1. septembra 2011. V odseku 1 tohto paragrafu sa totiž už nehovorí o „skončení veci“, ale len o „právoplatnom“ rozhodnutí. Z textu ustanovenia § 368 ods. 2 Trestného poriadku je síce zrejmá inšpirácia rozhodnutím R 19/2007, ktorý sa zasa zreteľne ponáša na českú úpravu (pozri nasledujúci odsek), no zákonodarca do písmena a/ celkom zjavne neprevzal dôvetok „ktorým bol obvinený uznaný za vinného a bol mu uložený trest, resp. ochranné opatrenie alebo bolo upustené od potrestania“, ale obmedzil sa na úpravu, že dovolanie je prípustné proti rozsudku. Opäť, podľa toho čo bolo uvedené v bodoch 18 a 19, je podľa názoru ústavného súdu ústavokonformné vykladať toto ustanovenie tak, že pripúšťa dovolanie aj proti právoplatnému výroku rozsudku o vine, a to aj pokiaľ v ostatných výrokoch (o treste, ochrannom opatrení alebo náhrade škody) ešte právoplatnosť nenadobudol. Ustanovenie § 368 ods. 2 písm. f/ Trestného poriadku potom pripúšťa dovolanie vždy proti rozhodnutiu, ktorým bolo zamietnuté odvolanie proti výroku takého rozsudku, a to aj vtedy, ak (by) bolo zamietnuté len vo vzťahu k niektorým výrokom a vo vzťahu k iným by bol napadnutý rozsudok zrušený. Z pohľadu týchto ustanovení potom chýba právna relevancia argumentácii v judikáte Tpj 45/2013, že dôvodom neprípustnosti dovolania proti takémuto (čiastkovému) výroku je to, že vo veci „existuje stav neukončeného trestného stíhania“, pretože požiadavku „ukončenia trestného stíhania“ citované ustanovenia § 368 ods. 1 ani ods. 2 Trestného poriadku neobsahujú. Preto pokiaľ najvyšší súd v napadnutom uznesení tvrdí, že z § 368 ods. 2 Trestného poriadku „nevyplyva prípustnosť dovolania proti uzneseniu, ktoré dovolaním napadol obvinený... z dôvodu, že predmetné uznesenie nie je konečným rozhodnutím, resp. nie je rozhodnutím vo veci samej“, je jeho názor nesprávny, pokiaľ by uznesením krajského súdu bolo (a malo byť) výslovne zamietnuté odvolanie sťažovateľa proti výroku o vine. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že právny stav v Českej republike, ktorým je najvyšší súd celkom zreteľne inšpirovaný, je odlišný. Podľa ustanovenia § 265a ods. 1 českého Trestného poriadku možno totiž dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu vo veci samej, pokiaľ súd rozhodol v druhom stupni a zákon to pripúšťa, pričom podľa odseku 2 písmena a/ citovaného paragrafu sa rozhodnutím vo veci samej rozumie rozsudok, ktorým bol obvinený uznaný vinným a bol mu uložený trest, prípadne ochranné opatrenie alebo bolo upustené od potrestania (t. j. formulácia zhodná ako v R 19/2007). Z uvedenej citácie je síce zrejmá aj inšpirácia slovenského zákonodarcu pri formulácii § 368 Trestného poriadku českou úpravou, avšak zároveň je zreteľné, že slovenský zákonodarca nevyžaduje výslovne kumulatívnu existenciu výrokov o vine a treste ako predpoklad prípustnosti dovolania proti rozsudku. Prípadné doslovné prevzatie právnej úpravy dovolania z Českej republiky by si však podľa názoru ústavného súdu nepochybne vyžadovalo jej podrobné preskúmanie z hľadiska už uvedených ústavných požiadaviek vyplývajúcich z významu prezumpcie neviny obvineného, a to podľa potreby aj ústavným súdom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy.

22. Podľa názoru ústavného súdu možno preto uzavrieť: Ak v trestnom konaní odvolací súd rozhodne tak, že výslovne zamietne odvolanie obvineného proti výroku rozsudku o vine, vo vzťahu k ostatným výrokom rozsudku však podľa § 320 a § 321 Trestného poriadku postupuje tak, že ich zruší a prikáže súdu prvého stupňa, aby vec opätovne prejednal, treba ustanovenia § 368 ods. 1 a 2 písm. a/ a h/ Trestného poriadku v znení účinnom od 1. septembra 2011 vykladať ústavokonformne tak, že proti takémuto výroku o (čiastočnom) zamietnutí odvolania je prípustné dovolanie.

23. V prerokúvanej veci je však nesporné, že odvolací súd takýto výslovný výrok vo svojom uznesení neurobil, pričom tento postup odôvodnil „nedeliteľnosťou odvolania“ jedného obvineného. V dôsledku toho odvolací súd ani nekonal verejné zasadnutie podľa § 326 ods. 1 prvej vety, ale len verejné

zasadnutie podľa § 326 ods. 1 druhej vety písm. b/ Trestného poriadku. Z citovaných záverov v podstate vychádza aj viackrát citovaný judikát Tpj 45/2013 a rovnako uvedené závery nachádzajú určitú oporu aj v judikatúre a doktríne najmä v Českej republike (porovnaj Šámal, P. a kol. Trestní řád. I, II, III. Praha: C. H. BECK, 2013, s. 3050). Podľa týchto názorov, ak odvolací súd vyhovie odvolaniu len čiastočne a urobí na jeho základe niektorý z iných výrokov (§ 320 až § 322 Trestného poriadku), nemôže už vo zvyšku napadnuté odvolanie zamietnuť podľa § 319 Trestného poriadku. Zhodne judikoval i český najvyšší súd (5 Tdo 388/2002, 7 Tdo 1079/2002), ktorý tiež zdôraznil aj krajským súdom uvádzanú „nedeliteľnosť odvolania“, hoci bez toho, aby bližšie ozrejmil, v čom táto „nedeliteľnosť“ spočíva. Dôvodom týchto záverov je v podstate len doslovný text § 319 Trestného poriadku, podľa ktorého zamietnuť možno len úplne nedôvodné odvolanie, teda také, ktoré si nevyžaduje žiadne iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Podľa názoru ústavného súdu však pre takéto závery platný Trestný poriadok - pokiaľ bude interpretovaný ústavokonformne - nedáva podklad.

24. Odsudzujúci rozsudok súdu prvého stupňa v sebe nevyhnutne obsahuje aspoň dva výroky: výrok o vine, ktorý tvorí jadro celého rozsudku (porovnaj aj bod 20), a nadväzujúci výrok „o treste“, resp. v širšom zmysle „týkajúci sa potrestania“ (§ 163 ods. 3 a § 165 ods. 1 Trestného poriadku). Ustanovenie § 311 ods. 1 Trestného poriadku potom vyžaduje od odvolateľa okrem iného uviesť, proti ktorým výrokom odvolanie smeruje. Odvolací súd je v zásade rozsahom odvolania (vymedzením výrokov, proti ktorým smeruje) viazaný a preskúmava len tie (§ 317 ods. 1 Trestného poriadku); z tohto princípu existujú niektoré výnimky, ktoré však v prerokúvanej veci nie sú podstatné. Podobne aj z ustanovenia § 321 Trestného poriadku vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu sa nemusí vždy týkať len celého (výroku) prvostupňového rozsudku vo všetkých jeho výrokoch. Z porovnania ustanovení § 321 ods. 1, 2 a 3 Trestného poriadku je zrejmé, že ustanovenie odseku 1 sa týka celého rozsudku, t. j. súd podľa neho postupuje, ak preskúmava a zrušuje celý rozsudok vo všetkých jeho výrokoch, ale ustanovenie odsekov 2 a 3 sa týka len niektorých výrokov. Z citovaných ustanovení podľa názoru ústavného súdu nie je možné odvodiť zásadu „nedeliteľnosti“ odvolania obvineného v tom zmysle, že by jeho vybavenie spôsobom uvedeným v § 321 Trestného poriadku vo vzťahu k výroku o treste znamenalo automaticky jeho vybavenie vcelku. Podľa názoru ústavného súdu, ak je odvolanie podané tak proti výroku o treste, ako aj proti výroku o vine (resp. aj proti ďalším výrokom), je podané odvolanie vo vzťahu ku každému z takto napadnutých výrokov (relatívne) samostatné (oddeliteľné) a odvolací súd ho môže a musí vybaviť niektorým zo zákonne predpokladaných spôsobov (zamietnutie alebo zrušenie príslušného výroku), ak sú inak predpoklady jeho meritórneho rozhodovania splnené. Ústavný súd totiž vo svojej konštantnej judikatúre k čl. 46 ods. 1 ústavy zdôrazňuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu je právo obrátiť sa na súd a povinnosť súdu vecou sa zaoberať a rozhodnúť. Ustanovenie § 162 ods. 1 Trestného poriadku predpokladá, že súdy v trestnom konaní „rozhodujú“ v niektorej z tam uvedených foriem (rozsudok, trestný rozkaz, opatrenie, uznesenie), a naopak, nepredpokladá mlčké (tacitné) rozhodovanie „nerozhodnutím“. Podobne systém opravných prostriedkov v trestnom konaní je vybudovaný na prípustnosti opravných prostriedkov v zásade len voči existujúcim rozhodnutiam (§ 183 ods. 1, § 306 ods. 1, už cit. § 368 ods. 2 Trestného poriadku) alebo aspoň voči neexistencii určitého rozhodnutia tam, kde takéto rozhodnutie správne existovať má (§ 307 ods. 2 či § 369 ods. 3 Trestného poriadku). Naopak, systém opravných prostriedkov v zásade nepočíta s opravnými prostriedkami proti konštitutívnym následkom, ktoré by nastávali v dôsledku neformálnych úradných postupov, či dokonca mlčania (teda bez vydania rozhodnutia) súdu. Už toto principiálne rozhodnutie zákonodarcu čo do štruktúry opravných prostriedkov vyžaduje preferenciu výslovného rozhodovania v niektorej zo zákonom predpokladaných foriem (§ 162 Trestného poriadku) pred „rozhodovaním“ a vyvodzovaním určitých právnych následkov z neformálnych úradných postupov, či dokonca z mlčania súdu. Podobne v judikatúre k čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd stabilne judikuje, že cieľom súdneho konania je odstránenie stavu právnej neistoty, t. j. nastolenie právnej istoty v podobe príslušného verejnomocenského aktu súdu. Za „rozhodnutie“ veci potom možno považovať jedine taký (verejnomocenský) akt všeobecného súdu, ktorý je príslušnými procesnými predpismi nadaný určitou kvalitou, ktorá želanú právnu istotu zabezpečí, typicky v podobe inštitútu právoplatnosti. Preto v zásade nemožno za „rozhodnutie“ veci v súlade s čl. 48 ods. 2, ale ani s čl. 46 ods. 1 ústavy považovať také akty súdov (ale ani iných orgánov verejnej moci), ktoré nie sú spôsobilé právnu istotu nastoliť, pretože ich zákon nevybavuje inštitútom právoplatnosti (alebo obdobnými právnymi účinkami). Ustanovenie §

183 ods. 1 písm. b/ tretieho bodu Trestného poriadku určuje, že rozsudok nadobúda právoplatnosť až vtedy, keď bolo odvolanie proti nemu zamietnuté. Zo žiadneho ustanovenia Trestného poriadku totiž nemožno vyvodíť, že by právoplatnosť rozsudku (ale aj uznesenia, porovnaj § 184) mohla nastať v dôsledku „mlčania“ odvolacieho súdu, resp. v dôsledku absencie určitého výroku v jeho rozhodnutí. V zásade tak vo veciach podobných tu prerokúvanej (t. j. zrušenie prvostupňového rozsudku len vo výroku o treste, hoci odvolanie smerovalo aj proti výroku o vine) možno prijať dve alternatívy výkladu: buď napadnutý výrok nie je a ani nemá byť právoplatný, pretože o odvolaní proti nemu nebolo a ani nemalo byť rozhodnuté (to však odporuje ustálenej judikatúre, napríklad viackrát citovanému Tpj 45/2013, ale aj staršiemu R 14/1982), alebo napadnutý výrok má byť právoplatný a o odvolaní proti tomuto výroku malo byť rozhodnuté formou jeho zamietnutia, ale takýto výrok v ňom chýba. K tejto problematike však už citovaný judikát Tpj 45/2013 neponúka žiadnu odpoveď, keďže záver, že „výrok o vine nadobudne právoplatnosť“, je v ňom uvedený bez odkazu na zákonné ustanovenie, z ktorého by mal vyplývať. Rovnako takúto odpoveď nemožno nájsť ani v skôr citovanej českej doktríne a judikatúre, ktorá v tomto prípade nepríliš jasne hovorí o právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (nie je však jasné, ktorý jeho výrok má v takomto prípade spôsobiť právoplatnosť výroku o vine, porovnaj Šámal, P. cit. dielo, s. 1746). Z už uvedených požiadaviek čl. 46 ods. 1 ústavy (porovnaj výklad v predchádzajúcich odsekoch) však vyplýva, že v trestnej veci za rozhodnutie o odvolaní, ktoré bude odvolacím súdom po preskúmaní napadnutého prvostupňového rozsudku vo vzťahu k príslušnému výroku tohto rozsudku vyhodnotené ako nedôvodné, možno považovať len také uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bude toto odvolanie výslovne zamietnuté. Podľa názoru ústavného súdu je z odôvodnenia uznesenia krajského súdu zrejmé, že tento považoval svojím uznesením za vybavené aj odvolanie sťažovateľa (smerujúce aj proti výroku o vine), ktoré „bolo vyhodnotené ako nedôvodné“. Na základe už uvedenej podrobnej argumentácie ústavného súdu to ale znamená, že v tomto uznesení odvolacieho súdu mal byť urobený aj výrok o čiastočnom zamietnutí odvolania sťažovateľa, pokiaľ smeruje proti výroku o vine, no napriek tomu urobený nebol.

25. Postup krajského súdu pri rozhodovaní o odvolaní preto v konečnom dôsledku odporoval aj ustanoveniu § 326 Trestného poriadku. Ak by odvolací súd vyniesol rozhodnutie, ktorým by odvolanie, pokiaľ smeruje proti výroku o treste, zamietol, musel by tak urobiť na verejnom zasadnutí. Zmyslom verejného zasadnutia v tomto prípade je dať obvinenému takpovediac poslednú možnosť predniesť jeho obranu v otázkach, o ktorých sa má v odvolacom konaní rozhodnúť, teda realizovať jeho právo na verejné prerokovanie veci a vyjadrenie sa k prerokúvaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy), ako aj zodpovedajúce právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru a tiež právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3, ako aj čl. 6 ods. 3 písm. c/ dohovoru. Akceptáciou argumentácie krajského súdu, že nebolo potrebné rozhodovať o zamietnutí odvolania sťažovateľa, keď smerovalo proti výroku o vine a keď bol napadnutý rozsudok zrušený vo výroku o treste, by došlo v podstate k úplnému „vyraďeniu“ ustanovenia § 326 Trestného poriadku z aplikácie pri prieskume výroku o vine v odvolacom konaní. Tento výrok by (ako to vyplýva z uznesenia krajského súdu, ale aj citovaných Tpj 45/2013 a R 14/1982) mal byť právoplatný a nemal by byť teda predmetom riešenia v ďalšom konaní, ktorého predmetom by mali zostať len otázky trestu. Pri novom odvolaní proti výroku o treste však obvinený už logicky nemôže zmysluplne a účinne vznášať svoju obranu proti už právoplatnému výroku o vine, len proti výroku o treste, ktorý zostal predmetom konania (tak výslovne právna veta k R 14/1982). To znamená, že o definitívnom a právoplatnom potvrdení viny obvineného by bolo v odvolacom konaní rozhodnuté bez toho, aby sa mu dala možnosť vyjadriť a obhajovať sa na verejnom zasadnutí, hoci práve verejné zasadnutie o odvolaní je v zmysle § 326 Trestného poriadku zreteľným pravidlom a rozhodovanie na neverejnom zasadnutí výnimkou. Taký postup je podľa názoru ústavného súdu neakceptovateľný nielen z hľadiska procesných záruk formulovaných v čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c/ dohovoru, ale aj z hľadiska už skôr uvedeného ústavného významu výroku o vine v súvislosti s vyvrátením prezumpcie nevinu zaručenej v čl. 50 ods. 2 ústavy.

Na základe úvah uvedených v bodoch 20. až 25. ústavný súd uzavrel, že krajský súd mal pri ústavokonformnom výklade § 319 a § 321 Trestného poriadku rozhodnúť osobitným výrokom aj o zamietnutí odvolania sťažovateľa proti výroku rozsudku okresného súdu, ktorým bol uznaný za vinného z trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia, keďže v tejto časti považoval podané odvolanie

sťažovateľa za nedôvodné (§ 319 Trestného poriadku). Ak by bol takýto výrok urobil, mal tak urobiť na verejnom zasadnutí (§ 326 Trestného poriadku). Tým, že tak neurobil, boli porušené základné práva sťažovateľa zaručené v čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c/ dohovoru. Najvyšší súd mal - opäť pri ústavokonformnom výklade § 368 ods. 1 a 2 a § 369 ods. 3 Trestného poriadku - uznať dovolanie proti takémuto (chýbajúcemu) výroku za prípustné a meritórne ho prerokovať. Tento záver napokon vyplýval už z uznesenia z 28. júla 2011, č. k. IV. ÚS 327/2011-14, ktorého argumentáciu najvyšší súd celkom zreteľne opomenul. Tým, že najvyšší súd dovolanie odmietol ako neprípustné a nenapravil tak porušenie práv sťažovateľa, ku ktorému došlo uznesením krajského súdu, porušil nielen základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ale treba mu pričítať aj porušenie práv, ktorého sa dopustil krajský súd.

S rozhodnutím väčšiny senátu ústavného súdu z 28. januára 2014, č. k. II. ÚS 177/2012-59, a to tak s výrokom, ako ani s odôvodnením, nesúhlasila sudkyňa ústavného súdu JUDr. Ivetta Macejková, ktorá pripojila odlišné stanovisko obsahujúce v bodoch 3. až 18. túto argumentáciu:

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c/ dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 29. novembra 2011, sp. zn. 5 Tdo 59/2011.

3. Najvyšší súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania v predmetnej veci postupoval v súlade so svojou ustálenou judikatúrou. Najvyšší súd opakovane vo svojich rozhodnutiach týkajúcich sa prípustnosti dovolania zdôrazňuje, že podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku možno dovolanie podať proti takému rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Trestný poriadok nevymedzuje pojem „právoplatne skončená“, ale z výkladu ustanovení § 368 až § 392 Trestného poriadku, ktoré upravujú mimoriadny opravný prostriedok - dovolanie, najvyšší súd vo svojej judikatúre vyvodzuje záver, že tento pojem naplňajú len tie rozhodnutia, ktoré sa týkajú merita veci, teda rozhodnutia, ktorými sa končí trestné stíhanie obvineného ako celok (napr. uznesenie najvyššieho súdu 3 Tdo 22/2009, podobne 3 Tdo 5/2006, 3 Tdo 3/2009, 1 Tdo 22/2008, 3 Tdo 30/2009, 3 Tdo 29/2008). Najvyšší súd tiež opakovane konštatoval, že je neprípustné dovolaním ako mimoriadnym opravným prostriedkom napadnúť aj iné parciálne rozhodnutia súdov oboch inštancií (napr. 3 Tdo 22/2009, podobne 3 Tdo 3/2009, 3 Tdo 30/2009, 3 Tdo 29/2008).

4. V tejto súvislosti vzhľadom na blízkosť právnych úprav poukazujem aj na judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky v obdobných právnych veciach. Najvyšší súd Českej republiky vo veci sp. zn. 8 Tdo 778/2013 zo 7. augusta 2013 uviedol: „Dovolání jako mimořádný opravný prostředek nelze podat proti kterémukoli pravomocnému rozhodnutí a z jakýchkoliv důvodů, neboť není univerzálním prostředkem k nápravě všech vad a všech rozhodnutí. Rozhodnutí, které lze napadnout dovoláním, musí splňovat současně kumulativně stanovené podmínky - musí jít o rozhodnutí soudu, které je již pravomocné a stalo se tak konečným, závazným a řádnými opravnými prostředky nezměnitelným, přičemž právní moci musí nabýt rozhodnutí v celém rozsahu v řízení před soudem druhého stupně, a současně zákon dovolání připouští. Zároveň se musí jednat o rozhodnutí ve věci samé, jež zákonodárce taxativně vymezil v § 265a odst. 2 písm. a/ až písm. h/ tr. ř. (podobne aj v uznesení Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 11 Tdo 322/2013 z 23. apríla 2013, pozn.). Žiadne jiné rozhodnutia, ktoré nepatria do okruhu vymezeného týmto ustanovením, nelze považovať za rozhodnutia ve věci samé pro účely dovolání. Dovoláním lze totiž napadat pouze rozhodnutí, jimiž se trestní stíhání meritorně končí a po nabytí právní moci zpravidla představují překážku věci rozhodnuté [§ 11 odst. 1 písm. f/, g/, h/ tr. ř., nejde-li o výjimky podle § 11 odst. 2, odst. 3 tr. ř.].“

5. Najvyšší súd Českej republiky tiež vo vzťahu k prípustnosti dovolania podaného proti rozhodnutiu, ktorým odvolací súd v časti zrušil rozsudok súdu prvého stupňa, v uznesení sp. zn. 11 Tdo 322/2013 z 23. apríla 2013 uviedol: „Za situace, kdy odvolací soud dovoláním napadeným rozsudkem částečně zrušil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o vině a v celém výroku o trestu a věc vrátil soudu prvního stupně k novému rozhodnutí o trestu, přičemž sám rozhodl o zrušení části výroku o vině, nabytí právní moci jen výrok o vině částečně změněný a ve zbytku nezměněný odvolacím soudem, nikoliv však

výrok o trestu, neboť v tomto rozsahu byla věc vrácena k dalšímu řízení soudu prvního stupně, nelze jen proti této pravomocné části podat dovolání. V takovém případě je třeba vyčkat právní moci rozhodnutí o uložení trestu, popř. ochranného opatření nebo upuštění od potrestání. Takový postup lze vyvodit z dikce § 265a odst. 2 písm. a/ tr. ř., podle něhož se musí jednat o odsuzující rozsudek ve smyslu § 122 odst. 1 tr. ř., jehož nezbytnou náležitostí je rovněž výrok o trestu, resp. výrok o upuštění od potrestání. Lhůta k podání dovolání pak běží, a to i ohledně úplného výroku o vině, až od doručení rozhodnutí, v rámci kterého byl uložen i trest (popř. upuštěno od potrestání). ... Shora naznačený postup lze mimo jiné vyvodit i z toho, že podle § 12 odst. 10 tr. ř. se trestním stíháním rozumí úsek řízení od zahájení trestního stíhání až do právní moci rozsudku, přičemž jeho součástí je i řízení a rozhodnutí o trestu. Trestní stíhání přitom nemůže skončit dříve, než je pravomocně rozhodnuto o vině i trestu, popř. upuštění od potrestání (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2003, sp. zn. 6 Tdo 982/2003).“

6. Treba poukázat aj na to, že o kontinuite a stabilite právneho názoru najvyššieho súdu na riešenie otázky prípustnosti dovolania v predmetnej situácii svedčí aj rozhodnutie č. 2 prijaté na zasadnutí Trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu 26. novembra 2013, ktorého právna veta znie: „Ak odvolací súd zruší napadnutý rozsudok len vo výroku o treste a len v tomto rozsahu vráti vec súdu prvého stupňa, čím výrok o vine nadobudne právoplatnosť, dovolanie nemožno podať len proti výroku o vine, keďže vo veci existuje stav neukončeného trestného stíhania. V takom prípade treba vyčkat' na rozhodnutie o treste. Lehota na podanie dovolania potom aj vo vzťahu k výroku o vine plyní od doručenia rozhodnutia, ktorým bolo rozhodnuté o uložení trestu alebo bolo upustené od potrestania.“

7. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, prečo bolo potrebné dovolanie sťažovateľa odmietnuť. Najvyšší súd uviedol, v čom videl nesplnenie podmienky prípustnosti dovolania sťažovateľa, poukázal pritom na platnú a účinnú právnu úpravu vzťahujúcu sa na dovolacie konanie a jej výklad a dôvodnosť jej aplikácie aj dostatočným spôsobom ozrejmil. Zistenie nesplnenia podmienok dovolania podľa § 368 ods. 1 a 2 Trestného poriadku dovolacím súdom a následné odmietnutie dovolania z dôvodu, že ide o dovolanie podané proti parciálnemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa však trestné stíhanie obvineného ako celok nekončilo [ako dovolanie proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné podľa § 382 písm. f/ Trestného poriadku], je potrebné považovať za také rozhodnutie dovolacieho súdu, ktoré nevybočuje z rámca požiadaviek spravodlivého súdneho konania podľa čl. 46 ústavy.

Dovoláním možno v zmysle § 368 ods. 1 a 2 Trestného poriadku napadnúť len meritorne rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré je právoplatné tak vo výroku o vine, ako aj vo výroku o treste, prípadne ochrannom opatrení alebo upustení od potrestania, a ktorým sa skončilo trestné stíhanie obvineného v danej veci ako celok.

8. Treba tiež dodať, že posúdením prípustnosti dovolania sťažovateľa podľa právnej úpravy § 368 Trestného poriadku platnej a účinnej od 1. septembra 2011 (novela Trestného poriadku uskutočnená zákonom č. 262/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, pozn.) nedošlo k znevýhodneniu sťažovateľa oproti predchádzajúcej právnej úprave, keďže táto novela Trestného poriadku v tejto časti len odráža dovtedy uplatňovanú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu (napr. uznesenie najvyššieho súdu zo 14. júna 2006, sp. zn. 3 Tdo 5/2006, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 19/2007). Zmena právnej úpravy teda nebola v prípade posudzovania prípustnosti dovolania sťažovateľa relevantná.

9. Podľa judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom právnom konaní. Takýmto predpisom v posudzovanej veci je Trestný poriadok. Podľa môjho názoru v predmetnej veci nebol zistený taký výklad relevantných ustanovení procesného predpisu upravujúceho postup v trestnom konaní v označenom rozhodnutí najvyššieho súdu a ich uplatnenie vo veci sťažovateľa, ktorý by mohol vyvolať nezlučiteľné účinky s ústavou.

Naopak, najvyšší súd postupoval v súlade so svojou ustálenou judikatúrou a v súlade s procesnoprávnou úpravou § 368 Trestného poriadku. Vo vzťahu k namietanému uzneseniu najvyššieho súdu neboli dôvody na konštatovanie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením najvyššieho súdu z 29. novembra 2011, sp. zn. 5 Tdo 59/2011. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. c/ dohovoru, sťažovateľ v sťažnosti neuviedol žiaden dôvod namietaného porušenia označených práv najvyšším súdom.

10. Na základe uvedeného bolo podľa môjho názoru potrebné sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovieť.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c/ dohovoru uznesením krajského súdu z 3. februára 2011, sp. zn. 3 To 132/2010.

11. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie krajského súdu, sťažovateľ namietal:

- a) porušenie základného práva na zákonného sudcu v dôsledku pridelenia veci senátu odvolacieho súdu spôsobom, ktorý bol v rozpore s rozvrhom práce,
- b) procesný spôsob rozhodovania odvolacieho súdu o podaných odvolaniach (vo vzťahu k odsudzujúcemu výroku rozsudku okresného súdu, pozn.) na neverejnom zasadnutí.

12. Pridelovanie vecí doručených na krajský súd sa riadi ustanoveniami zákona 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a rozvrhom práce na daný rok. Rozvrh práce krajského súdu na rok 2010, v časti II. 2.3 A. a Ab. upravuje pridelenie vecí opakovane dôjdených krajskému súdu z iného súdu tak, že „vec ide za sudcom“, pričom v prípade, ak bol pôvodný senát zmenený, či bolo zrušené alebo zmenené jeho označenie, vec sa prideli senátu, v ktorom pôsobí pôvodný referujúci sudca.

13. Krajský súd vo svojom vyjadrení z 25. júla 2012 de facto potvrdil sťažovateľom opísaný skutkový stav uvedený v sťažnosti. Sudkyňou spravodajkyňou, ktorá mala vec pridelenú na rozhodnutie o prvom opravnom prostriedku vo veci sťažovateľa, bola sudkyňa JUDr. Mária Urbanová, členka senátu 3 To, a vec bola registrovaná pod sp. zn. 3 To 104/2008. V čase rozhodovania o ďalšom opravnom prostriedku vo veci sťažovateľa sp. zn. 3 To 132/2010 však už sudkyňa JUDr. Mária Urbanová nebola členkou senátu rozhodujúceho v predmetnej veci. Krajský súd vo vyjadrení z 25. júla 2012 s poukazom na znenie rozvrhu práce krajského súdu na rok 2010 vyslovil dôvodnosť sťažnosti sťažovateľa v tejto časti.

14. Po preskúmaní sťažnosti, vyjadrenia krajského súdu a relevantných ustanovení rozvrhu práce krajského súdu na rok 2010 je nevyhnutné dospieť k záveru, že pridelenie veci vedenej pod sp. zn. 3 To 132/2010 senátu krajského súdu, v ktorom nepôsobil pôvodný referujúci sudca, nebolo v súlade s pravidlami pridelenia vecí upravenými rozvrhom práce krajského súdu. Postup krajského súdu, ktorým porušil pravidlá upravujúce pridelenie vecí jednotlivým senátom, preto nemožno považovať za ústavne konformný. Podľa môjho názoru bolo potrebné konštatovať, že uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 132/2010 z 3. februára 2011 bolo porušené základné právo sťažovateľa na zákonného sudcu zaručené v čl. 48 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a tým aj základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

15. Druhá sťažovateľova námietka vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu sa týkala procesného spôsobu rozhodovania odvolacieho súdu o podaných odvolaniach (vo vzťahu k odsudzujúcemu výroku rozsudku okresného súdu - poznámka) na neverejnom zasadnutí. Krajský súd uznesením z 3. februára 2011, sp. zn. 3 To 132/2010, podľa § 321 ods. 1 písm. b/, d/ a e/ a ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu z 12. júla 2010, sp. zn. 3 To 132/2010, vo výroku o treste a vo výroku o oslobodení obžalovaného (sťažovateľa). Podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

16. Z ustanovenia § 326 ods. 1 Trestného poriadku prvej vety vyplýva, že odvolací súd o odvolaní koná a rozhoduje zásadne na verejnom zasadnutí. Výnimku z tejto zásady upravuje toto ustanovenie tak, že aj na neverejnom zasadnutí môže urobiť odvolací súd rozhodnutie podľa § 316 ods. 1 alebo 3 [ustanovenie § 326 ods. 1 písm. a)] a podľa § 318, § 320 ods. 1, § 321 ods. 1 alebo 2, ak je zrejmé, že chybu nemožno odstrániť na verejnom zasadnutí [ustanovenie § 326 ods. 1 písm. b/].

17. Zamietnutie odvolania z dôvodu, že nie je dôvodné, upravuje § 319 Trestného poriadku. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že vo vzťahu k odvolaniu sťažovateľa krajský súd jednoznačne vyhodnotil podané odvolanie ako nedôvodné, pričom tento dôvod rozhodnutia odvolacieho súdu netvorí výnimku zo zásady rozhodovania na verejnom zasadnutí v konaní o odvolaní podľa § 326 ods. 1 Trestného poriadku.

18. V rovine posudzovaného prípadu je preto zrejmé, že krajský súd uznesením z 3. februára 2011, sp. zn. 3 To 132/2010, ktorým (aj napriek absencii výroku o zamietnutí odvolania sťažovateľa) v skutočnosti zamietol podané odvolanie sťažovateľa ako nedôvodné na neverejnom zasadnutí, a to v rozpore s ustanovením § 326 ods. 1 Trestného poriadku, porušil základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na verejné prerokovanie vecí podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základné právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c/ dohovoru.

Senát 5Tdo najvyššieho súdu sa v celom rozsahu stotožňuje s argumentáciou sudkyne II. senátu ústavného súdu JUDr. Ivety Macejkovej prezentovanou vo vyššie citovaných bodoch 3. až 18. odlišného stanoviska. Táto právna argumentácia plne reflektuje ustálenú rozhodovaciu prax trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, pričom senát 5Tdo nevidí žiaden dôvod, pre ktorý by bolo potrebné sa od tejto rozhodovacej praxe odchýliť.

K predmetnej argumentácii senát 5Tdo považuje za potrebné navyše uviesť nasledovné:

Otázkou, či je konanie a rozhodovanie o treste trestným stíhaním, sa riešila už začiatkom 70-tych rokov minulého storočia. V tejto súvislosti išlo o otázku, či možno zastaviť trestné stíhanie, ktorého predmetom je len rozhodovanie o treste, keď výrok o vine je už právoplatný a keď niektorá z prekážok brániacich pokračovaniu v trestnom stíhaní vznikla, prípadne sa objavila až po právoplatnosti výroku o vine.

Rozhodovanie všeobecných súdov bolo v tejto otázke jednotné a až ústavný súd sa niektorými svojimi rozhodnutiami pokúša zvrátiť doterajšiu prax (porovnaj II. ÚS 454/08, IV. ÚS 22/09, IV. ÚS 138/2013).

K vyššie naznačenej procesnej situácii môže dôjsť napríklad v prípadoch

- ak odvolací súd zruší len výrok o treste (§ 321 ods. 3 Tr. por.) a len v tomto rozsahu vráti vec súdu prvého stupňa na nové prerokovanie a rozhodnutie (§ 322 ods. 1 Tr. por.) a ak po rozhodnutí odvolacieho súdu sa objaví niektorá z prekážok uvedených v § 9 ods. 1 Tr. por., pre ktorú je ďalšie trestné stíhanie neprípustné (napr. obžalovaný zomrie, súhlas poškodeného v trestnom stíhaní ním podmienenom bol vzatý späť a pod.).

- ak dôjde k zrušeniu výroku o treste v právoplatnom rozsudku na základe úspešného dovolania, pričom výrok o vine zostal právoplatný (§ 386 ods. 2 Tr. por.) a ak sa potom objaví niektorá z okolností uvedených v § 9 ods. 1 Tr. por.

- ak sa zruší výrok o treste v právoplatnom rozsudku na základe povolenia obnovy trestného konania pri zachovaní právoplatnosti výroku o vine (§ 400 ods. 1 Tr. por.) a ak sa po povolení obnovy objaví skutočnosť, pre ktorú je ďalšie trestné stíhanie neprípustné (§ 9 ods. 1 Tr. por.).

Vo všetkých týchto uvedených prípadoch sa po zrušení výroku o treste vracia vec do rovnakého štádia

trestného konania. Teraz treba iba určiť, v akom štádiu sa nachádza trestné konanie v uvedených prípadoch. Ak je to štádium, ktoré zákon označuje ako trestné stíhanie (§ 10 ods. 15 Tr. por.) a ak je tu súčasne zákonná prekážka, pre ktorú je pokračovanie v trestnom stíhaní neprípustné (§ 9 ods. 1 Tr. por.), potom z toho vyplýva logický záver, že vo veci nemožno ďalej konať a že trestné stíhanie treba zastaviť v tom štádiu, v akom sa pri objavení prekážky nachádza. Určenie, v akom štádiu sa nachádza trestné konanie v procesnej situácii, o ktorú nám ide, je preto pre riešenie nášho problému kľúčovou otázkou a súčasne je východiskom všetkých ďalších úvah.

Rovnako podľa senátu 5Tdo najvyššieho súdu právny názor vychádzajúci zo záveru, že konanie a rozhodovanie o treste vo vyššie uvedenej procesnej situácii nie je súčasťou trestného stíhania, je neudržateľný.

Podľa § 1 ods. 1 prvá veta Tr. por. účelom Trestného poriadku je upraviť postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní. Potrestanie páchatel'a je teda základným cieľom, ku ktorému smeruje trestné konanie.

Spáchaním trestného činu vzniká medzi štátom ako právnym reprezentantom spoločnosti a individuálnym páchatel'om trestnoprávny pomer, ktorého obsahom je právo štátu uložiť páchatel'ovi trest (právo potrestať) a tomu zodpovedajúca povinnosť páchatel'a podrobiť sa trestu. Tento trestnoprávny vzťah sa uplatňuje v rámci trestno-procesných vzťahov. Trestné právo procesné nemá samostatné poslanie a jeho účelom je jedine uplatniť normy trestného práva, t. j. zistiť, či bol spáchaný trestný čin, kto je jeho páchatel'om a aký trest má páchatel'a postihnúť. Inak povedané, jadrom trestného procesu je rozhodnúť o práve štátu na potrestanie páchatel'a a o povinnosti páchatel'a sa trestu podrobiť. V staršej teórii sa hovorí o subjektívnom trestnom práve štátu (o práve štátu potrestať páchatel'a trestného činu, ktoré možno uplatniť len trestným procesom).

Väčšinový názor II. senátu ústavného súdu, že ústrednou otázkou trestného konania je otázka viny a uloženie trestu len dôsledkom výroku o vine, možno preto skôr obrátiť a povedať, že trestné stíhanie smeruje k potrestaniu páchatel'a a zistenie viny je iba predpokladom potrestania, zistením viny sa však účel trestného stíhania ešte nedosiahol.

Z iného konca nám to potvrdzuje i zásada ne bis in idem. Táto zásada nemá len procesný, ale aj hmotnoprávny význam. Z hmotnoprávneho hľadiska je jej účelom predovšetkým zabrániť, aby bol páchatel' znova potrestaný pre ten istý skutok. Jej dôsledkom potom je, že ak predsa došlo k novému procesu v čase, keď trest pôvodne uložený bol už vykonaný, započíta sa vykonaný trest do trestu novouloženého (§ 45 Tr. zák.). Uloženie trestu teda nie je v trestnom procese len nejakou vedľajšou otázkou, ale je naopak jeho pravidelným záverom.

Presvedčivé argumenty pre tento názor možno získať nielen z podstaty a účelu trestného procesu, ale aj rozborom legis latae.

Podľa platného Trestného poriadku sa trestným stíhaním rozumie úsek konania od začiatku trestného stíhania až do právoplatnosti rozsudku, prípadne iného rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vo veci samej (§ 12 ods. 15 Tr. por.). Podľa § 165 ods. 1 Tr. por. odsudzujúci rozsudok musí obsahovať aj výrok o treste. Zo znenia tohto zákonného ustanovenia vyplýva, že výrokom o treste sa rozumie nielen výrok o uložení trestu, ale aj výrok o upustení od potrestania, ktoré plní rovnakú funkciu ako trest (§ 40 ods. 1 Tr. zák.), a preto v tomto zmysle nahrádza trest. Výrokom o treste v zmysle § 122 ods. 1 Tr. por. je ďalej aj výrok o upustení od uloženia súhrnného a ďalšieho trestu (§ 44 Tr. zák.) Trest uložený skorším rozsudkom tu z každej stránky plní funkciu trestu aj za trestný čin (trestné činy), z ktorých bol obžalovaný uznaný vinným neskorším rozsudkom. Možno teda povedať, že výrok o treste, s jedinou výnimkou § 286 Tr. por., je esenciálnou náležitosťou odsudzujúceho rozsudku.

Je samozrejmé, že ak sa trestné stíhanie končí odsudzujúcim rozsudkom, musí byť odsudzujúci

rozsudok právoplatný vo všetkých svojich častiach. Ak je rozsudok právoplatný len čiastočne, aj trestné stíhanie skončilo len čiastočne (t. j. týka sa len toho, o čom sa už právoplatne rozhodlo) a o tom, o čom sa ešte právoplatne nerozhodlo, trestné stíhanie neskončilo.

Konanie a rozhodovanie o treste je teda súčasťou trestného stíhania, ktoré sa pri odsúdení páchateľa nemôže skončiť predtým, než sa právoplatne rozhodlo nielen o vine páchateľa, ale aj o treste. Ak bol právoplatný odsudzujúci rozsudok v mimoriadnom opravnom konaní vo výroku o treste zrušený, zaniká v tejto časti právoplatnosť pôvodného rozsudku a v tom istom rozsahu sa obnovuje trestné stíhanie. Úplnú právoplatnosť nadobúda odsúdenie obvineného a obnovené trestné stíhanie končí až právoplatnosťou nového rozsudku. Tento záver jasne potvrdzujú aj ďalšie ustanovenia Trestného poriadku, najmä úvodná veta § 9 ods. 1 a § 393 ods. 1 v súvislosti s § 394 ods. 1 Tr. por. Podľa § 394 ods. 1 Tr. por. možno obnovu konania povoliť tiež len v otázke trestu. Podľa § 393 ods. 1 Tr. por. sa však po povolení obnovy konania vždy pokračuje v trestnom stíhaní; v trestnom stíhaní sa teda pokračuje aj vtedy, keď bola obnova konania povolená len čo do trestu.

Výrok o treste (s výnimkou prípadu § 286 Tr. por.) je nevyhnutnou náležitosťou odsudzujúceho rozsudku a konanie a rozhodovanie o treste je nevyhnutnou súčasťou trestného stíhania (ak sa trestné stíhanie končí odsúdením). To však neznamená, že konanie a rozhodovanie o treste je procesne neoddeliteľné od konania a rozhodovania o vine a že výrok o treste je procesne neoddeliteľný od výroku o vine.

V anglosaskom procese je konanie a rozhodovanie o vine (conviction) procesne oddelené od konania a rozhodovania o treste (sentence). Dokonca je výslovne zakázané použiť dôkazy vzťahujúce sa k druhej fáze procesu (skutočnosti týkajúce sa osoby obžalovaného, jeho povesti, jeho trestnej minulosti a pod.) v prvej fáze konania, v ktorej sa rozhoduje o vine. Hovorí sa o rozdelení procesu na dve fázy, o cezúre trestného procesu atď. V súvislosti s požiadavkou individualizácie trestu sa niekedy presadzuje zavedenie tohto rozdelenia procesu i do iných právnych systémov.

Určitá samostatnosť týchto dvoch častí procesu nie je celkom cudzia ani kontinentálnym právnym systémom. Bola známa najmä v porotnom súdnictve a prejavovala sa v tom, že o vine rozhodovala porota, o treste súd a že proti každému z výrokov bol samostatný opravný prostriedok (zmätočná sťažnosť, odvolanie). Z tohto krátkeho exkurzu do iných právnych systémov samozrejme nechceme vyvodzovať, že v našom procese tvorí konanie a rozhodovanie o vine a konanie a rozhodovanie o treste dve relatívne samostatné, procesne oddelené fázy trestného stíhania. Možno však z neho vyvodiť, že tieto dve časti (fázy) konania a rozhodovania sú technicky procesne oddeliteľné a v tej miere, v akej sú v pozitívnom práve skutočne oddelené, môže časove neskoršia z nich mať iný osud ako prvá časť, ak sa zákonná prekážka brániaca pokračovaniu v procese objaví až po právoplatnom ukončení prvej fázy.

Náš Trestný poriadok spravidla nepripúšťa konať a rozhodovať oddelene o vine a oddelene o treste (dôkaz: slovo „musí“ v § 165 ods. 1 Tr. por.). V trestnom konaní nie je preto možná obdoba tzv. čiastočného alebo dočasného rozsudku ako v Občianskom súdnom poriadku (§ 152 ods. 2 OSP), ktorým by súd najprv rozhodol o otázke viny a rozhodnutie o treste by si vyhradil urobiť v neskoršom konaní. To však neznamená, že konanie a rozhodovanie o treste je vždy neoddeliteľné od konania a rozhodovania o vine.

Trestný poriadok naopak výslovne pripúšťa konať a rozhodovať o treste v časti konania procesne oddelenej od konania, v ktorom sa rozhodlo o vine (porovnaj § 166 Tr. por.). K tejto, i keď len výnimočnej procesnej situácii, dochádza v novom konaní pred súdom prvého stupňa po zrušení jeho rozsudku vo výroku o treste na základe riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku.

Vzhľadom k tomu, že toto konanie a rozhodovanie o treste je pokračovaním v trestnom stíhaní, ktorého predmetom je len otázka trestu, možno trestné stíhanie zastaviť, aj pokiaľ ide len o trest, ak sa prekážka, ktorá bráni pokračovať v trestnom stíhaní, objaví až v tejto fáze konania. Väčšinový právny názor II. senátu ústavného súdu by však takýto procesný postup vylučoval, keďže v podstate tvrdí opak, a síce

pokiaľ bolo o vine právoplatne rozhodnuté, tak ide o rei iudicatae a potom logicky zastavenie trestného stíhania neprichádza do úvahy.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného potom senát 5Tdo najvyššieho súdu má za to, že v prípade uznesenia Krajského súdu v Žiline z 3. februára 2011, sp. zn. 3 To 132/2010, nešlo o meritórne rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré je právoplatné tak vo výroku o vine, ako aj vo výroku o treste a ktorým sa skončilo trestné stíhanie obvineného Z. Y. v danej veci ako celok. Tým, že uznesením Krajského súdu v Žiline z 3. februára 2011, sp. zn. 3 To 132/2010, bol podľa § 321 ods. 1 písm. b/, d/, e/, ods. 3 Tr. por. zrušený rozsudok Okresného súdu Ružomberok z 12. júla 2010, sp. zn. 1 T 171/2007, vo výroku o oslobodení obvineného Z. Y. spod obžaloby pre skutok pod bodom 1) a vo výroku o treste a vec bola vrátená okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, sa vec opätovne ocitla v štádiu neukončeného trestného stíhania, a to napriek tomu, že výrok o vine pre skutok pod bodom 2) podanej obžaloby zostal rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý.

V tomto smere senát 5Tdo dáva obvinenému Z. Y. a jeho obhajkyni JUDr. Kristíne Mitrovej Polkovej do pozornosti, že takýmto spôsobom procesne postupujú všetky všeobecné súdy, vrátane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Napríklad odvolací senát 1T najvyššieho súdu v zložení z predsedu JUDr. Milana Lipovského a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Pavla Polku v trestnej veci obvineného I. N. pre dvojnásobný obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Tr. zák. a iné, uznesením z 26. februára 2014, sp. zn. 1 To 10/2013, podľa § 321 ods. 1 písm. c/, ods. 3 Tr. por. zrušil rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo 16. októbra 2013, sp. zn. PK - 1 T 15/2013, v časti výroku o vine v bode 1, vo výroku o treste a výroku o náhrade škody poškodenej M. H. a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. v zrušenej časti vec vrátil Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, pričom výrok o vine v bode 2 tohto rozsudku ponechal nedotknutý.

Akceptujúc väčšinový právny názor II. senátu ústavného súdu by potom obvinený I. N. mohol proti vyššie uvedenému uzneseniu najvyššieho súdu podať dovolanie, ktoré by musel preskúmať a o ňom rozhodnúť päťčlenný dovolací senát najvyššieho súdu a až po tomto rozhodnutí by vo veci mohol konať Špecializovaný trestný súd v Pezinku.

Takýmto procesným postupom by potom vo veciach, v ktorých napriek tomu, že ešte nebolo právoplatne rozhodnuté o treste, dochádzalo k extrémnym prietahom, ktoré by mohli okrem iného zapríčiniť aj uplynutie väzobnej lehoty a prepustenie obvineného na slobodu a následné zmarenie alebo podstatné sťaženie dosiahnutia účelu trestného konania. Vid' v tomto posudzovanom prípade, v ktorom bolo krajským súdom rozhodnuté 23. februára 2011, pričom vec sa vracia opätovne do štádia odvolacieho konania takmer po štyroch rokoch bez toho, aby bol právoplatne uložený trest.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací senát 5Tdo najvyššieho súdu má rovnako za to, že pokiaľ za ukončené trestné stíhanie možno považovať len také, v ktorom bolo odvolacím súdom právoplatne rozhodnuté tak vo výroku o vine, ako aj vo výroku o treste, väčšinový právny názor II. senátu ústavného súdu o potrebe rozhodnúť odvolacím súdom osobitným výrokom v prípade čiastočnej dôvodnosti odvolania („deliteľnosť odvolania“ - tzv. čiastočné zamietnutie odvolania vo výroku o vine) neobstojí, keďže odvolací súd môže zamietnuť odvolanie ako nedôvodné podľa § 319 Tr. por. len vtedy, keď je toto úplne nedôvodné, t.j. také, ktoré si nevyžaduje žiadne iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ odvolací súd vyhovie odvolaniu len čiastočne a urobí na jeho základe niektorý z výrokov (§ 320 až 322 Tr. por.), nemôže už vo zvyšku napadnuté odvolanie zamietnuť podľa § 319 Tr. por., pretože takýmto procesným postupom by sme sa ocitli vo vyššie uvedenej procesnej situácii, kedy vo veci neukončeného trestného stíhania (len čo do výroku o vine) by bolo možné podať mimoriadny opravný prostriedok - dovolanie.

Väčšinový názor II. senátu ústavného súdu, že nemožno pristupovať odlišne k takému obvinenému, voči ktorému bola „len“ právoplatne vyslovená vina, no o treste ešte právoplatne rozhodnuté nebolo, v porovnaní s takým obvineným, ktorému bol súčasne aj vymeraný trest, možno preto skôr obrátiť a

povedať, že nemožno pristupovať odlišne k takému obvinenému, u ktorého bolo právoplatne rozhodnuté o vine a treste, v porovnaní s takým obvineným, u ktorého zostal nedotknutý (právoplatný) len výrok o vine, keďže tento na rozdiel od prvého z nich môže v jednej a tej istej veci podať opakovane mimoriadny opravný prostriedok - dovolanie, a to v dobe, keď mu ešte nebol právoplatne uložený trest.

Zdôrazňujeme, že takýto takpovediac „procesný karusel“ založený na prísne pozitívno-formalistickom „ústavne konformnom“ výklade základných práv a slobôd fyzických osôb zo strany ústavného súdu (v posudzovanej veci štvorinštančné konanie bez právoplatného rozhodnutia o treste) je v zrejmom rozpore s účelom trestného konania, ktorého cieľom je, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní a aby sa tak dialo v primeranej lehote, zvlášť v prípade, keď ide o väzobné trestné veci.

V tejto súvislosti dovolací senát 5 Tdo najvyššieho súdu de lege ferenda navrhuje, aby Trestný poriadok de lege lata v ustanovení § 368 ods. 2 písm. a/ Tr. por. - ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie - rozsudok a trestný rozkaz - bol tento text doplnený dôvetkom „ktorým bol obvinený uznaný za vinného a bol mu uložený trest, resp. ochranné opatrenie alebo bolo upustené od potrestania“, ktorý je totožný s právnou úpravou v Českej republike a ktorým by sa zabránilo výkladom umožňujúcim podanie mimoriadneho opravného prostriedku - dovolania proti čiastočným výrokom o vine.

Uvedený návrh však definitívne nerieši otázku tzv. výroku o čiastočnom zamietnutí odvolania, a preto dovolací senát 5Tdo najvyššieho súdu de lege ferenda navrhuje, aby v rámci novely Trestného poriadku bola odvolaciemu súdu uložená povinnosť obligatórne rozhodnúť o primeranom treste v prípade, že nejaký výrok o vine zostane rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý (právoplatný) a zrušený rozsudok sa len vo zvyšnej časti (viny a trestu) vracia súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol. Odvolací súd by teda analogicky postupoval spôsobom uvedeným v § 404 ods. 3 Tr. por., pričom takýto procesný postup odvolacieho súdu by bol obligatórny. Vyššie uvedené čiastočné rozhodnutie odvolacieho súdu o vine a treste by už nevylučovalo ani výrok o tzv. čiastočnom zamietnutí odvolania a rovnako tak podanie dovolania len v tejto časti. Súd prvého stupňa by v ďalšom konaní v prípade uznania viny v zrušenej časti ukladal obvinenému potom súhrnný trest k odsudzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu.

Podľa § 362b ods. 1 Tr. por. po doručení nález ústavného súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu alebo jeho časť, pokračuje orgán činný v trestnom konaní alebo súd v tom štádiu trestného konania, ktoré bezprostredne predchádzalo vydaniu zrušeného rozhodnutia, ak zákon alebo nález ústavného súdu neustanoví inak. Orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci ústavný súd.

Po doručení vyššie uvedeného kasačného nález ústavného súdu Slovenskej republiky pokračoval senát 5Tdo najvyššieho súdu v zmysle citovaného ustanovenia § 362b Tr. por. v tom štádiu trestného konania, ktoré bezprostredne predchádzalo vydaniu zrušeného uznesenia. V dôsledku toho dovolací senát 5Tdo najvyššieho súdu súc viazaný právnym názorom (s ktorým sa však nestotožňuje z dôvodov vyššie uvedených) opätovne prerokoval dovolanie obvineného Z. Y. a dospel k záveru, že predmetné dovolanie je čiastočne dôvodné, pokiaľ obvinený Z. Y. prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Kristíny Mitrovej Polkovej z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/, d/ Tr. por. namietal porušenie zákona v ustanovení §§ 295 ods. 3, 326 ods. 1 písm. b/ Tr. por.

Rovnako dovolací senát 5Tdo najvyššieho súdu dospel k záveru, že krajský súd pokiaľ výrok o vine v časti týkajúcej sa trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. ponechal nedotknutý, a teda nezrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu, nemohol rozhodnúť o odvolaní obvineného Z. Y. na verejnom zasadnutí (§ 326 ods. 1 písm. b/ Tr. por.), pretože takýmto postupom porušil práva obvineného Z. Y. na spravodlivý, verejný a kontradiktórny proces a právo na obhajobu (§ 295 ods. 3 Tr. por.).

Na druhej strane dovolací senát 5Tdo zistil, že dovolanie obvineného Z. Y., pokiaľ tento prostredníctvom obhajkyne JUDr. Kristíny Mitrovej Polkovej namietal, že krajský súd v predmetnej trestnej veci konal a rozhodol aj v nezákonnom zložení senátu, čím bol naplnený aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por., nie dôvodné.

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Z obsahu súdneho spisu najvyšší súd zistil, že v posudzovanej trestnej veci o odvolaní obvineného Z. Y. proti prvému rozsudku Okresného súdu Ružomberok z 20. júna 2008, sp. zn. 1 T 171/2007, rozhodoval senát Krajského súdu v Žiline uznesením zo 4. septembra 2008, sp. zn. 3 To 104/2008, v zložení z predsedníčky JUDr. Zuzany Jančárovej a členov JUDr. Vladimíra Súčika a JUDr. Márie Urbanovej, ktorá bola zároveň sudkyňou - spravodajkyňou. O odvolaní obvineného Z. Y. proti druhému rozsudku Okresného súdu Ružomberok z 13. októbra 2008 rozhodoval senát Krajského súdu v Žiline uznesením 26. marca 2009, sp. zn. 3 To 8/2009, v zložení z predsedníčky JUDr. Zuzany Jančárovej a členov JUDr. Adrian Gallovej a JUDr. Milana Repáňa, ktoré bolo obvinenému Z. Y. doručené 24. septembra 2009.

Z rozvrhu práce na rok 2009 vyplýva, že zákonným senátom v odvolacom konaní pred krajským súdom v tejto posudzovanej veci bol v tom čase iba ten senát, ktorého členkou by bola sudkyňa JUDr. Mária Urbancová, ktorá bola sudkyňou - spravodajkyňou v prvom konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 3 To 104/2008 (čl. 6 ods. 1 dohovoru a § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z.).

Uvedená okolnosť však bola obvinenému Z. Y. známa ešte pred podaním dovolania, pričom v odvolaní podanom prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Kristíny Mitrovej Polkovej proti v poradí tretiemu rozsudku Okresného súdu Ružomberok z 12. júla 2010, sp. zn. 1 T 171/2007, nezákonnosť obsadenia odvolacieho senátu krajského súdu nenamietal. Neobstoí prípadná argumentácia, že mohol tak prípadne spraviť najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, lebo obvinený totiž nemá praktickú možnosť ovplyvniť spôsob konania a rozhodnutia odvolacieho súdu (verejné v. neverejné alebo reformačné v. kasačné), ktoré je vedené prakticky voľnou úvahou odvolacieho súdu o vhodnosti toho či onoho postupu konania a rozhodnutia (odvolací súd môže zrušiť napadnutý rozsudok v celom rozsahu aj z neverejného zasadnutia).

Obvinený Z. Y. preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por. nemohol uplatniť, pretože tomu bránila prekážka uvedená v § 371 ods. 4 Tr. por.

Z týchto dôvodov potom Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 382a, § 386 ods. 1, ods. 2 a § 388 ods. 1 Tr. por. rozhodol, že uznesením Krajského súdu v Žiline z 3. februára 2011, sp. zn. 3 To 132/2010, a v konaní, ktoré mu predchádzalo, len z dôvodov uvedených § 371 ods. 1 písm. c/, d/ Tr. por. bol porušený zákon v ustanoveniach §§ 295 ods. 3 a 326 ods. 1 písm. b/ Tr. por. v neprospech obvineného Z. Y. s tým, že napadnuté uznesenie zrušil a rovnako tak aj ďalšie rozhodnutia na zrušené uznesenie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, pričom Krajskému súdu v Žiline prikázal, aby vec spôsobom vyššie uvedeným v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol v intenciách odôvodnenia tohto rozhodnutia.

Na záver považuje senát 5Tdo za potrebné podotknúť, že si je plne vedomý nárokov kladených Trestným poriadkom na odôvodnenie rozsudku (okrem iného stručnosť), no vzhľadom na zložitosť predmetnej právnej problematiky považoval za nutné sa k danej veci podrobne vyjadriť a rovnako tak navrhnúť pro futuro riešenie danej procesnej situácie.

Tento rozsudok bolo prijaté jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.